

Director y Administrador

LUDOVICO FURLAN

★

calle Coronel Ramón Lista 5158

Suc. 17

U. T. 50-5502

Naročnina:

Eno leto \$ 5.—; ½ leta \$ 3.—

Posamezna štev. \$ 0.15

PRAVICA

JUSTICIA

PERIODICO YUGOSLAVO - ESLOVENO

Correo
Argentino
Central B

TARIFA REDUCIDA

Concesión No. 3054

Registro de la Propiedad

Intelectual N° 196.979

N.º. — Štev. 16

Buenos Aires, 6 de Mayo de 1946

AÑO — LETO I.

Ustava Jugoslavije Ščiti Pravice Državljanov

DRŽAVNA KONTROLA INDUS-
TRIJ IN TRGOVINE
TITO VODJA LJUDSKE
FRONTE

Belgrad. — Federativna jugoslovska republika je zavrila mnogo vladnih tradicij z monarhijo vred na svoji poti v novo dobo pod ustavo, ki sliči ustavi Sovjetske unije. Ustava je skrbno sestavljen dokument in določa ekonomske kontrole, ki prekršajo one v zapadnih demokracijah, zaeno pa štiti pravice državljanov in privatne lastnine.

Le monarhisti in skrajni opozicionalci vidijo hiše v novi ustavi. Milan Grol, vodja opozicije in demokratske stranke, je javno dejal, da nobena opozicijska grupa ne zanika revolucionarne podlage nove ustave.

Na podlagi ustave je maršal Tito načelnik vlade in član vrhovnega predsedništva, kakor tudi obrambni minister ter poveljnik jugoslovske armade. Pozicijo vrhovnega poveljnika ima, odkar se je armada razvila iz partizanskih oddelkov in gerilcev v močeno silo. Tito je tudi nesporni vodja ljudske fronte, koalicije strank, ki tvorijo sedanjo vlado.

Dasi je bila nova ustava sprejeta po skupščini brez opozicije, ni v naglici sestavljen ali diktiran dokument. Preden je bila sprejeta, so se vršile diskuzije na javnih shodih po vsej deželi.

Privatni domovi uživajo garancijo imunitete. Nihče nima pravice vstopa v domove brez dovoljenja in celo v takih slučajih se zahteva navzočnost dveh prič. Obtoženim osebam je zajamčena legalna reprezentacija na obravnavah in teh se ne more držati v ječi več kot tri dni brez odredbe državnih avtoritet ali sodišča. Obravnava se morejo vršiti v jezikih federalnih enot — srbskem, hrvaškem in slovenskem. Kontrolirano ekonomijo predvidevajo naslednje provizije nove ustave:

Privatna lastnina se lahko omeji ali zaseže v interesu skupnosti, toda le na podlagi obstoječih zakonov.

Zunanja trgovina je pod popolno kontrolo države.

Vsa produkcijska sredstva so v rokah države, katera pa jih lahko izroči posameznikom, če vidi, da bi bilo to v korist splošnosti.

Mineralno bogastvo, med temi vode in zdravilni vrelci, sredstva letalske in železniške transportacije, pošta, telefon, telegraf in radio so splošna lastnina.

Zemljo morajo posedovati oni, ki jo obdelujejo.

Enake ekonomske in volilne pravice za ženske.

Popolno ločitev cerkve od države.

Nova ustava daje vse pravice narodnostnim manjšinam v jezikovnem oziru, da bodo lahko razvijale svojo kulturo.

18. stol. docela neizrabljen; še ob koncu 17. stol. je štel celo manj prebivalcev kakor tedanja Ljubljana. Vzrok za to moramo iskati v tem, da je bila trgovina v alpskih deželah zelo malo razvita. Pa tudi Benetke same so ovirale še zmeraj razvoj Trsta: vsako ladjo, ki je plula proti njemu so namreč prisilili, da je morala najprej pristati v Kopru, ki je bil tedaj njihov tu so ladje šele proti visoki odškodnini dobile dovoljenje, da so smele dalje v Trst če pa te odškodnine niso plačale, so jim blago pobrali, nje same pa zažgali.

Ko je začela v slovenskih in sploh v alpskih deželah minevati turska nevarnost, se je meščanstvo vedno bolj posvečalo trgovini. Avstrija je začela posatjati centralistična država in tudi v njej so zmagala merkantilistična načela. Merkantilizem je proglašal, da je krepka samo ona država, ki poseduje mnogo denarja: ta denar pa si naj pridobi tako, da čim več izdelkov in pridelkov izvažajo v druge države, čim manj pa uvažajo.

JADRANSKO MORJE SVOBODNO MORJE

Razvijajoče se meščanstvo je začelo siliti s svojimi izdelki v svet. Okno v svet predstavljajo pristanišča, ki pa jih tedanja Avstrija prav za prav še ni imela. Tako je prišla sedaj vrsta na Trst, da se zbudi iz spanja. Ta razvoj v trgovini je pospeševalo tudi uradniško plemstvo, ki je bilo mnogo naprednejše od nazadnjaškega zemljiškega plemstva, in pa eksponent uradniškega plemstva cesar Karel VI. (1711.—1740.), ki je že prej kot španski vladar spoznal važnost moria in pomorske trgovine. Najprej pa je bilo treba zločiti monopol v tej trgovini, ki so ga imele na Jadranu v rokah tedaj že propadajoče Benetke. To se je zgodilo s patentom z dne 2. junija 1717., s katerim je bilo *jadransko morje proglašeno za svobodno morje*, po katerem lahko plovejo svobodno vse ladje. Ta patent je moral izdati cesar samo zato, ker je bil oprt na vojaško silo, ki bi ji

vsaj na kopnem Benetke nikakor ne bile kos.

Da bi se pomorska trgovina dvignila, so začeli v Avstriji misliti na to, da bi se kako pristanišče proglasilo za svobodno. Zanimivo je, da so izpočetka v tem pogledu nehali med Oglejem, Trstom in Reko, končno pa je izšel 18. mar. 1719. patent, ki proglašal *Trst in Reko za svobodni pristanišč*. V obe mesti se je odslej lahko vsak trgovec katerekoli narodnosti svobodno naselil in res je nastal velik dotok Italijanov, Srbov in Slovanov sploh, Grkov, Levantinev in Nemcev, ki so vsi skupaj močno poživili trgovino. Po tem patentu ni bilo treba za dovoz blaga v predel svobodnega pristanišča plačati nobene dajatve, tako da se je to blago lahko prosto prodajalo, vendar pa samo na debelo. Patent je obljubljal zgraditev velikih skladišč, ki so bila res kmalu zgrajena.

Kar se pristaniških naprav tiče, moramo omeniti, da so zgradili v prvi polovici 18. stol. mestno pristanišče, ki je bilo zavarovano proti široku vsaj deloma po predgorju Sv. Andreja; to pristanišče, ki je bilo v drugi polovici 18. stol. razširjeno, je zadoščalo potem do otvoritve Južne železnice l. 1857. Na kraju, kjer se je potopila l. 1736. vojna ladja S. Carlo, so zgradili pomol S. Carlo (Molo Audace). l. 1754. na so začeli graditi Veliki kanal (Canal Grande).

ZVEZA Z ZALEDJEM

Pristanišče pa je bilo treba povezati z zaledjem tudi s prometnimi potmi. Zato je Karel VI. ukazal predvsem popravo in razširitev ceset Dunaj, Gradec, Maribor, Črni graben, Ljubljana, Trst, potem St. Peter, Reka in Ljubljana, Ljubelj Celovec. Po teh cestah so potem bogato natovorjeni vozovi razvažali prekomorsko blago v vse predele Avstrije, izvažali pa iz njih v obe pristanišči predvsem železo, jeklo in kovinaste izdelke.

Da bi se promet in trgovina še bolj dvignila, je bila l. 1719. po zgledu angleških in nizozemskih trgovskih družb ustanovljena O-

Trst in Njegovo Gospodarsko Življenje v Preteklosti

BENETKE — GOSPODAR
JADRANSKEGA MORJA

Do 18. stol. so bile Benetke glavno pristanišče ob Adriji. Ležeče na kraju, kjer se za Jadranom Sredozemsko morje najgloblje zajeda v evropsko celino, oprte na plodno Padsko nižino in civilizacijsko visoko stoječo gorenjo Italijo zvezane s prometnimi potmi preko alpskih prelazov s Srednjo Evropo, obvladujoče s tem, da so imeli v rokah Istro in Dalmacijo, tudi trgovino na zahodnem Balkanu, so Benetke zlasti po križarskih vojnah obvladovale mladane vso trgovino z bližnjim Orientom. Iz bližnjega Orienta so uvažale beneške ladje najmnogovrstnejše blago (svilo, dišave, začimbe, preproge, umetno kovano orožje) v Benetke, od koder je potem šlo po kopnem ne samo v alpske dežele, nego daleč na sever v Nemčijo, Francijo in celo v Anglijo.

RAZVOJ TRSTA DO PROGLASITVE SVOBODNE LUKE

V dobi najvišjega razcveta Benetk je bil Trst majhna naselbina, ki je bila skoroda brez vsake trgovine, največ se je ukvarjala predvsem z vinogradništvom, ki jim je "sezoni" pa so prevažali preko morja v Italijo romarje, ki so obiskovali razna romarska mesta. Toda kljub temu se je zdel Trst Benetkam zaradi ugodne lege ob morju že tedaj nevaren. Benetke so skušale vedno že v kali zatreti vsak možen razvoj kateregakoli drugega pristanišča ob Adriji, prav zato po se je vodil med Benetkami in Trstom neprestan in neenak boj. Da bi se Trst zavaroval pred "kraljico Adrije", kakor so se Benetke tedaj ponosno imenoval, in v zavesti, da mu poleg Benetk ni življenja, se je zatekel leta 1382. pod habsburško oblast, s čimer je navezal za dolgo dobo svojo usodo na Avstrijo. K temu ga je silil že tudi njegov zemljepisni položaj, kajti Trst je moral postati pristanišče edinole za Kras in za vzhodne alpske predele. Toda Trst je ostal v kljub temu do

Explica Radio Moscú su apoyo a los Yugoslavos

M o s c ú, 5 (AFP).— Las distintas proposiciones presentadas durante la reunión de cancilleres en París para resolver el problema de Trieste y Venecia Julia son comentados por la Radio de Moscú.

Al examinar el proyecto de los peritos ingleses y norteamericanos, la difusora estimó que tal solución "comprometerá la unidad moral del pueblo de Venecia Julia y sus intereses económicos, tanto en el Este como en el Oeste de la región".

En cuanto al proyecto del señor De Gasperi no hace sino confirmam las as-

piraciones italianas. "La delegación soviética, declaró el locutor, se mostró favorable a los pedidos yugoeslavos, porque proporciona la ocasión para poner fin a una injusticia histórica cometida a los eslavos del Sur. Por otra parte, es solamente haciendo desaparecer el principal motivo de diferendo entre Yugoslavia e Italia, que se llegará a establecer entre ambos países relaciones de buena vecindad y tal solución favorecería igualmente la paz, apartando de una vez por todas el peligro de nuevas agresiones italianas contra los Estados balcánicos".

Ustava in Ločitev Cerkve od Države

Spisal Dr. METOD MIKUŽ,
duhovnik

(Ta članek je bil spisan po dr. Metodu Mikuzu k razpravi o novi jugoslovanski ustavi, ki je bila nedavno sprejeta v ustavodajni skupščini v Beogradu. Ta razprava o vprašanju ločitve cerkve od države je temeljita in značilna predvsem vsled tega, ker prihaja od duhovnika, ki je s slovenskim in jugoslovanskim ljudstvom sodeloval ramo ob ramo v herojski osvobodilni borbi. — Ured.)

Javno, še več podtalno, se danes govori o ločitvi cerkve od države. Poglejmo si stvar natančneje in preglejmo vzroke ali upravičenost teh podtalnih govoric. Še kljub temu bo seveda "mnogo hrupa za nič", prav takega, kakršnega je človek vajen v zgodovini vselej, kadar so prebujene stopile na prste tistim, ki bi jim morali biti vse prej kot izkoriščevalci, trgovci z dušami in njihovim blagrom in lažnivi vodniki.

V svojem zadnjem govoru pravi tov. Kardelj:

"Nekateri ljudje pri nas... bi želeli, da ustavo odtrgajo od ljudstva, da jo sprememo iz zadeve širokih ljudskih množic v zadevo

orientalska kompanija, ki bi naj tvorila protiutež proti trgovskemu vplivu Benetk. Sedež kompanije je bil na Dunaju, imela pa je agencijo v Trstu. Družba je zgradila v Trstu ladjedelnice, ki pa jih je kmalu prepustila državi za zgradbo vojnih ladij. Svoje trgovske ladje je kompanija odpremljala v Levant in na zahod; kot njihova namembna dežela se večkrat omenja Portugalska. Zaradi nerazumevanja in celo nasprotovanja je začela družba propadati in je v 40 tih letih 18. stol. zginila s površja. Kasneje je bil napravljen še en podoben poizkus: l. 1775. je dobil namreč Bolts dovoljenje za ustanovitev *Indijske kompanije*. Ta družba je hotela ustanoviti v Delagoi ob vzhodnoafriški obali faktorijo, poslala pa je tudi dve ladji v Indijo, ki sta se vrnili šele po štirih letih in sedmih mesecih. Zdi se, da ta družba v trgovini ni imela posebne sreče. L. 1782. je skušala razširiti trgovino tudi na Kitajsko, a je kmalu nato propadla.

TRST POSREDOVALEC IZVOZA NAŠIH IZDELKOV

Naslonjen na veliko zaledje, s katerim je bil povezan s prometnimi cestami, je bil Trst vključ v neuspelim kolonialnim ekspanzijskim poizkusom ob koncu 18. stol. vendarle važna luka. Iz Slovenije so pošiljali vanj in potem iz nje dalje po morju sledeče izdelke: ko-roški svinec in svinčeno belino, špejko, ki je služila v Egiptu za dišavo, železo in jeklo iz naših gorenjskih fužin, kovinaste izdelke, predvsem pa žeblice iz Kroke in Kamne gorice, srpe in kose iz Tržiča, sita iz Stražišča, žito, ki je prihajalo iz Hrvaške po savski vodni poti do Ljubljane in je šlo v Italijo, les iz naših gozdov itd., uvažali pa so preko Trsta predvsem kolonialno blago, dišave in agrume.

Tb.

pravnikov in profesorjev". Te besede pomenijo, da so naši sovražniki že trudijo samo po sebi jasne, razumljive, upravičene in zaslužene pridobitve naše narodno osvobodilne borbe s potvarjanjem resnice, z zavijanjem v nejasnost, spremeniti v nerazumljive ali pa jih prikazati celo kot škodljive in sovražne ljudstvu. Ustava namreč ni nič drugega in ne more biti nič drugega kot plod, pravna oblika in dokončna in neuničljiva pridobitev vse dolge in krvave štiriletne borbe.

In ta ploh, ki je zrastle iz krvi, dela in trpljenja jugoslovanskih narodov, našim sovražnikom ni všeč. In jim tudi ne more biti. Kakor pred štirimi leti niso razumeli in niso hoteli razumeti neuničljive želje poštenih kmetov, delavcev in izobražencev po svobodi in sreči, tako je ne razumejo in ne čujejo razumeti danes. Kakor so prav ti sovražniki pred štirimi leti z vso silo svoje hudobije skušali zavirati in dejansko tudi zavirali razvoj in potek narodno osvobodilne borbe, tako poizkušajo danes "pravniško in profesorsko" v tem nadvse jasnem in določenem času, odvzeti pravo ceno in vrednost uspehom naše štiriletne borbe.

Tov. Kardelj pravi: "Široke množice ljudstva morajo povedati, ali je ustava v skladu z njihovimi željami in njihovo voljo, ali je v skladu s tistim, za kar so se borile v narodno osvobodilni vojni, za kar so sto tisoč naših najboljših ljudi dali svoja življenja". Da, ljudske množice, edini poštenu in iskreni borec, edini nesebični ustvarjalec nove Jugoslavije, ki je padel, umiral, stradal, bil zaprt in mučen za našo svobodo, srečo in ustavo, ima danes pravico povedati, ali je ustava resnično pisana postava tistih vzvišenih smotrov, za katere je trpel in umiral. Ni hče drugi kot pošteno ljudstvo nima danes pravice in še manj dolžnosti razpravljati tudi o ločitvi cerkve od države, o vprašanju, ki ga rešuje ustava.

Tudi ta prepotrebna in težko pričakovana temeljita in brezkompromisna rešitev tega vprašanja je plod trpljenja in dela poštenih ljudskih množic, plod narodno osvobodilne borbe. Fašizem se je za zaslužnje ljudstva poslužil tudi krščanskega nauka. Tudi zoper to je bil potreben boj, trpljenje in rane in prav zato in samo zato je danes zmaga skupna — duhovna svoboda, svoboda, vere in vesti je zajamčena vsakemu vernemu državljanu z najmočnejšim orožjem — z ustavo.

Če bi bil poleg vseh velikih uspehov narodno osvobodilne borbe tudi ta, da bi v naši svobodni zemlji ostali samo poštenu ljudje, bi bilo danes vse veliko lažje. A tako težko priborjeno svobodo in srečo moramo danes še vedno deliti z številom nepoštenih, sovražnih ljudi. In namesto da bi vsi ti nepošteni, Titovi Jugoslavijski povsem sovražni ljudje, spričo narodovega sicer nesmiselnega, a vendar širokogrudnega in slovanskega usmiljenja mirovali, še neprestano kujejo zlobne načrte in skušajo škodovati.

Ne samo v duhu, dejansko že človek vidi in sliši njihovo jezuit-

ske modrost, sklepanje rok in pomaziljene glasove spričo neprikljnega dejstva ločitve cerkve od države. In vso to svojo modrost, vse te svoje argumente o krivičnosti, brezbožnosti ločitve, sejejo na svoj stari, preizkušeni način v preproste in iskrene duše vernih ljudi s satanskim namenom, da bi jih zbegali, da bi jih z nezaupanjem ločili od velike in skupne narodne družine.

Kaj pravi ustava in z njo pošteno, tudi verno ljudstvo?

Najprej ne dela razlike in ne daje nobenih posebnih pravic z ozirom na določeno versko pripadnost (čl. 22), zatem jamči svobodo vesti in vere, loči cerkev od države in daje vsaki verski družbi (katoliški, pravoslavni, muslimanski itd.) svobodo opravljanja svojega verskega poslanstva (deliti zakramente, voditi procesije itd., čl. 25), za državno območje priznava le civilni zakon, dovoljuje pa poleg tega sklepanje verskih zakonov (čl. 37) in slednji loči cerkev od šole (čl. 37), kar se pravi predvsem, da verouk v šolah ni obvezen, ne pravi pa ustava, da se ne bi smel poučevati kot neobvezen predmet.

Ogledajmo si podrobneje vse te ustavne določbe:

1. *Svoboda vesti.* Napačno bi bilo misliti, da s svobodo vesti ustava jamči samo, kot se splošno misli t. zvani svet, nazor, svobodo privatne misli ali svobodo javnega odgovora na najobčutljivejša človeška vprašanja, kot so n. pr. vprašanje o duši, ustvarjenju in koncu sveta itd. Ustava z določbo o svobodi vesti jamči več in nekaj povsem drugega. Vsak državljan ve in čuti, da nosi v sebi strogega, pravičnega in poštenega sodnika — svojo vest, ki se oglašja pred in po storjenem dejanju. Nezmotljivo se oglašja pred dejanjem s svojim "stori to!", ker je dejanje pravilno, dobro in pošteno, ali pa s svojim "ne stori tega!", ker je dejanje zlo. S svojo svobodno voljo se potem človek za dejanje odloči in če je storil dobro, ga vest, ki se je oglašala pred dejanjem, pohvali, če pa je storil slabo, ga vest graja. Čeprav pa je glas vesti po storjenem dejanju močnejši od glasu vesti pred dejanjem, vendar na moralnost in uračunljivost dejanja vest po dejanju nima nobenega vpliva. Nam je lahko seveda žal ali hudo ali nas je sram, slabo dejanje pa leži pred nami kljub temu v vsej svoji slabosti in zlobi.

Važna za moralnost, dobrosto ali slabost in odgovornost katerega koli našega dejanja je torej vest, ki se oglašja pred dejanjem. In da se more ta vest vselej in ob vsaki priliki oglašati v redu, pravilno in nemoteno, je nujno potrebno, da je *svobodna*. To se pravi: nobena sila, ne n. pr. fizična moč, ne n. pr. vpliv staršev ali vzgoje, ne sme državljanu nikdar

prisiliti k dejanju, ki ga po svoji vesti in pameti spozna za napačnega.

Pojem svobode vesti nikakor ne pomeni, "da vsak človek lahko dela kar se mu zljubi", temveč nasprotno, da ustava ščiti svobodno možnost izvrševanja dejanj, ki jih državljan spozna za dobre. Kot svojo dolžnost si torej zastavlja ustava, da bo nujno odstranila in brezpogojno kaznovala vsako oviro, ki bi kakorkoli kvarno vplivala na svobodo in samostojnost odločitve svojega državljana. Prav s tem določilom je v novi Jugoslaviji enkrat za vselej odpravljeno vsako duhovno suženjstvo, enkrat za vselej vsi kvarni vplivi napačnih vzgojiteljev in to katerihkoli.

Vzemimo n. pr. vzgled, ki je danes še možen pa tudi resničen. Kmet spozna za prav in dobro, da bi vzel po agrarni reformi samostansko njivo. Vest mu ne očita ničesar. A gre k spovedi in tam: "Kaj vendar misliš storiti, o nesrečni človek itd!" Njegova vest, ker je vpliv duhovnika-spovednika še vedno močnejši kot njegova razsodnost, se zbega in ne ve kaj bi storil. Po ustavi bo tak njegov duhovni voditelj enostavno zaprt in sicer prav radi zločina vzne-mirjanja in kratenja svobodne vesti. Razumljivo torej, kdo in zakaj se tako zaletava v ustavo in njene neprecenljive dobrine!

2. *Svoboda vere.* Kot ustava ščiti tudi versko prepričanje vsakega poedinca. Drugič pa se to pravi, da je državi popolnoma vseeno, kakšne ali nobene vere je državljan, če pa je že n. pr. katoličan ali musliman itd., mu je ta njegova vera trdno zajamčena in mu jo ne bo jemala ali prepovedovala. Torej: veruj vsak, kar hočeš ali nočeš, razumljivo pa, da bi država prepovedala že v naprej vsako vero, ki bi kakorkoli kršila državni red (n. pr. da bi prepovedovala svojim vernikom služiti vojsko itd.). S svobodo vere je sama po sebi odpravljena tudi vsaka verska mržnja.

Velik napredek v zakonodaji je to, pošten in pravičen. Iz zgodovine pa tudi iz najbližje preteklosti vemo, kako kvarne posledice so bile vselej, če je država namerno ali nehote povzdigovala, priporočala ali celo usiljevala državljanom gotovo vero. Tako zaščiteni vera in njeni verniki so se čutili vzvišene nad drugimi, vse pa je zašlo iz verskega na politično področje, sledilo je sovraštvo, preganjanje in kar je glavno, izpodkopavali in izpodkopali so se temelji nekatere države. Pri nas smo po ustavi vsi državljan enaki, pa verujmo ali ne. Enim vera, drugim pa naravna poštenost morata kazati pot v življenje pravih, poštenih in resničnih državljanov. In to je za ta svet, za Titovo državo, dovolj. Zakaj pa naj bi imela n. pr. katoliška cerkev gotovo prednost, zakaj naj bi jo smatrala Titova država kot več vredno, ne jaz ne kdo drugi ne vidim razloga.

(Nadaljuje)

PLANOS - CALCULOS
HORMIGON ARMADO
CONSTRUCCIONES

Pedro Morán 5130 U. T. 50-7186
Esc. Lope de Vega 2802 50-5995

USTAVA FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

(Lani, po osvoboditvi Jugoslavije se je v Belgradu zbrala provizorična skupščina, ki je potrdila sklepe AVNOJa (partizanske ali osvobodilne vlade), sprejela več važnih zakonov, razpisala splošne volitve za ustavodanjo skupščino, ki so se vršile 10. nov., in ustanovila ministrstvo za konstituantno z nalogo, da sestavi osnutek nove ustave. Pri tem delu je ministrstvu pomagal zbor strokovnjakov, nakar je bil osnutek objavljen v vseh jugoslovanskih listih in ljudstvo pozvano, naj razpravlja o novi ustavi in pošlje svoje popravke ali dodatke temu ministrstvu.)

Temu pozivu se je ljudstvo odzvalo na vsej črti in sirom vse dežele, od največjih mest do najzaketnejših vasi se je vršilo tisoče sestankov in zborovanj, na katerih so široke ljudske mase razpravljale o novi ustavi. Takih razprav Jugoslavija — ali pa Evropa — še ni nikdar prej videla. Rezultat teh razprav je bil, da je bilo ministrstvo za konstituantno poplavljenost z odobravanjem predložene ustave, kakor tudi s predlogi in priporočili za izboljšanje.

Na podlagi teh priporočil, kakor tudi na podlagi priporočil poslancev, je komisija potem izpopolnila originalni osnutek in ga predložila zbornici. O tem dovršenem osnutku je potem zbornica razpravljala več kot dva tedna in ga soglasno sprejela dne 31. januarja 1946 ob velikih manifestacijah.

Tako je Jugoslavija v malo več kot osmih mesecih po svoji osvoboditvi in dva meseca po uradni razglasitvi federativne ljudske republike tudi dobila novo, *demokratsko* ustavo, kakršne nima danes nobena druga dežela na svetu. (Ameriko je na primer vzelo šest let po osvoboditvi (1783), da je prišla do svoje ustave 1789).

Velike so bile žrtve, ki jih je v zadnjih letih doprinesel naš narod v stari domovini, kakor sploh vsi drugi Jugoslovani. Toda te žrtve niso bile zaman. To nam priča nova ustava, s katero je bil polnjen resnično nov temelj resnično Novi Jugoslaviji. To ustavo z radostjo podajamo našim čitateljem s priporočilom, da jo pazno prečitajo in preštudirajo. Ako vam kakšna točka ne bo jasna, nam pišite in jo bomo skušali razjasniti. — Ured.)

Prvi del OSNOVA NAČELA I POGLAVJE

FEDERATIVNA LJUDSKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

1. člen

Federativna ljudska republika Jugoslavija je zvezna ljudska država republikanske oblike, skupnost enakopravnih narodov, ki so na osnovi pravice do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve izrazili svojo voljo, živeti skupno v federativni državi.

2. člen

Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo sestavljajo: Ljudska republika Srbija, Ljudska republika Hrvatska, Ljudska republika Bosna in Hercegovina, Ljudska republika Slovenija, Ljudska republika Bosna in Hercegovina, Ljudska republika Makedonija in Ljudska republika Črna gora.

Ljudska republika Srbija ima v svojem sestavu Avtonomno pokrajino Vojvodino in Avtonomsko kosovsko-metohijsko oblast.

3. člen

Državni grb Federativne ljudske republike Jugoslavije je polje, obdano z žitnim klasjem. Klasje je spodaj povezano s trakom, na katerem je datum 29-XI-1943. Med vrhom klasja je peterokrata zvezda. V sredini polja je pet poševno položenih plamenov, katerih plameni se zlivajo v en plamen.

4. člen

Državna zastava Federativne

ljudske republike Jugoslavije je sestavljena iz treh barv: modre, bele in rdeče, z rdečo, peterokrato zvezdo na sredi. Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti dve. Barve zastave se vrste vodoravno od zgoraj navzdol po temle redu: modra, bela in rdeča. Vsaka barva zavzema po širini tretjino prostora zastave. Zvezda ima pravilno peterokrato obliko in zlat (rumen) rob. Središče zvezde se krije s presečiščem diagonal zastave. Gornji krak zvezde sega do polovice modre barve zastave, tako da imata dolnja kraka zvezde ustrezno mesto na rdeči barvi zastave.

5. člen

Glavno mesto Federativne ljudske republike Jugoslavije je Beograd.

II POGLAVJE LJUDSKA OBLAST

6. člen

V federativni ljudski republik Jugoslaviji izhaja vsa oblast iz ljudstva in pripada ljudstvu.

Ljudstvo izvršuje svojo oblast po svobodno izvoljenih predstavniških odborih, ki so od krajevnih ljudskih odborov do skupščin ljudskih republik in Ljudske skupščine FLRJ nastali in se razvili v narodno osvobodilni borbi proti fašizmu in reakciji in ki so osnovna pridobitev te borbe.

7. člen

Vse predstavniške organe državne oblasti volijo državljani po enakomerni, enaki in neposredni voliv-

ni pravici s tajnim glasovanjem.

Ljudski predstavniki v vseh organih državne oblasti so odgovorni svojim volivcem. Zakon predpiše, v katerih primerih, ob kakšnih pogojih in kako lahko državljani odpokličejo svoje ljudske predstavnike tudi pred potekom časa, za katerega so izvoljeni.

8. člen

Organi državne oblasti izvršujejo oblast na osnovi ustave FLRJ, ustav posameznih ljudskih republik, zakonov FLRJ, zakonov ljudskih republik in splošnih predpisov višjih organov državne oblasti.

Vsi akti organov državne uprave in organov pravosodja morajo temeljiti na zakonu.

III POGLAVJE

OSNOVNE PRAVICE NARODOV IN LJUDSKIH REPUBLIK

9. člen

Suverenost ljudskih republik v sestavi Federativne ljudske republike Jugoslavije je omejena samo s pravicami, ki so s ustavo dane federativni ljudski republik Jugoslaviji.

Federativna ljudska republika Jugoslavija štiti varnost, kakor tudi družbeno in politično ureditev ljudskih republik.

10. člen

Nasproten ustavi je vsak akt, ki je naperjen proti suverenosti, enakopravnosti in narodni svobodi narodov Federativne ljudske republike Jugoslavije in njihovih ljudskih republik.

11. člen

Vsaka ljudska republika ima svojo ustavo.

Ljudska republika izda svojo ustavo samostojno.

Ustava ljudske republike odraža posebnosti republike in mora biti v skladu z ustavo FLRJ.

12. člen

Razmejitve ozemlja ljudskih republik izvršuje skupščina FLRJ.

Meje ljudske republike se ne morejo spreminjati brez njene privolitve.

13. člen

Narodne manjšine v Federativni ljudski republik Jugoslaviji uživajo pravico in zaščito svojega kulturnega razvoja in svobodne uporabe svojega jezika.

IV POGLAVJE

DRUŽBENO - EKONOMSKA UREDITEV

14. člen

Proizvajalna sredstva v Federativni ljudski republik Jugoslaviji so ali občljudska imovina, v rokah države, ali imovina ljudskih združnih organizacij ali imovina zasebnih fizičnih ali pravnih oseb.

Vsa rudna in druga bogastva v

zemlji, vode, vsestvi mineralne in zdravilne vode, viri naravne sile, sredstva železniškega in zračnega prometa, pošta, brzojav, telefon in radio so občljudska imovina.

Proizvajalna sredstva v rokah države izkorišča država sama ali jih daje v izkoriščanje.

Zunanja trgovina je pod kontrolo države.

15. člen

Da bi zaščitila življenjske koristi ljudstva, dvigala ljudsko blaginjo in pravilno izkoriščala vse gospodarske možnosti in sile, usmerja država gospodarsko življenje in razvoj s plošnim gospodarskim načrtom, pri čemer se opira na državni in združni gospodarski sektor in izvaja splošno kontrolo nad zasebnim sektorjem gospodarstva.

Pri izvajanju splošnega gospodarskega načrta in gospodarske kontrole se država opira na sodelovanje sindikalnih organizacij delavcev in nameščencev in drugih organizacij delovnega ljudstva.

16. člen

Občljudska imovina je glavna opora države v razvoju narodnega gospodarstva.

Občljudska imovina uživa posebno zaščito države.

Upravljanje in razpolaganje z občljudsko imovino določa zakon.

17. člen

Država posveča posebno pozornost in nudi podporo in olajšave ljudskim združnim organizacijam.

18. člen

Zajamčeni sta zasebna lastnina in zasebna podjetnost v gospodarstvu.

Zajamčeno je dedovanje zasebne lastnine. Pravico dedovanja določa zakon.

Nihče ne sme uporabljati pravice zasebne lastnine v škodo ljudski skupnosti.

Prepovedane so zasebne monopolistične organizacije, kakor so karteli, sindikati, trusti in podobne organizacije, ustvarjene z namenom, da bi diktirale cene, monopolizirale tržišča in škodovale koristim narodnega gospodarstva.

Zasebno lastnino je moči omejiti ali razlastiti, če to zahteva splošna korist, toda le na podlagi zakona. Zakon določa, v katerih primerih in v kakšni višini dobi lastnik odškodnino.

Ob istih pogojih je moči z zakonom nacionalizirati posamezne gospodarske panoge ali podjetja, če to zahteva splošna korist.

(Dalje prihodnjič)

Mimogrede...

ŠE VEDNO O ENOTNOSTI

Kaj hočemo? Enotnost naselbine! Res je, da vprašanje je že dokaj zastarelo, to da navzlic temu mora biti še dovolj sveže za vsacega zavednega Slovenca, na naj bo ta pristaš kateregakoli si bodi društva ali skupine. Ponavljati zgodovino tega vprašanja je odveč, torej kaj nam je storiti, da bi če že ne rešili, vsaj spravili zadevo v tek?

Enkrat se je navajalo razne vzroke kot oviro na poti do enotnosti; danes — vsaj po mojem mnenju — oni vzroki bi ne držali več. Da bi pa temu bilo tako, bi morali mi vsi dokazati, da v resnici smo to, kar tako pogostoma zatrjujemo, da smo, v nasprotnem slučaju pa bi bil vsak ponoven poizkus zaman.

Zastoj je opisovati trpljenje, žrtve in junaštvo našega naroda, zastoj je razobešati in probčevati slike našega genialnega vodje, če pa se ne potrudimo, da bi pre-

mostili vse zapreke ki jih imamo na poti do enotnosti naše naselbine.

Posamezniki bi lahko mnogo pripomogli pri reševanju tega perečega vprašanja, toda pred vsem in v prvi vrsti bi morali vzeti to vprašanje v pretres odbori skupno z aktivisti vseh v Argentini obstoječih slovenskih društev in skupin.

Potek tega delovanja, kakor tudi vsi konkretni predlogi bi ne smeli ostati v zapisnikih ampak morali bi biti priobčeni v listih, kateri po mojem mnenju so pokli-

cani, da pomagajo dvigniti naselbino iz stanja, katero nam ne dela čast.

Mimogrede bodi povedano, da to je samo moje zasebno mnenje, katero zna biti deloma ali pa tudi popolnoma zagrešeno, zato pa bi zelo rad videl, da bi še kdo drugi izrazil svoje mnenje.

PISMA OD DOMA

Pisma, katera prihajajo iz naših krajev, so pretresljiva, toda kot izgleda v naselbini mi ne dovolj, kajti do danes nas niso gani-

POD LIPO

SOŠKI:

PRIMORSKA SPET NA TEHTNICE

Na pariški konferenci, kjer so se sestali zunanji ministri, Rusije, Francije, Sev. Amerike in Anglije, je že par dni živo diskutirano uprašanje Trsta in Julijske Krajine, ali definitivna meja med Italijo in Jugoslavijo. Nobeden Slovenec, posebno tisti ki smo iz teh krajev, ne more ostati brezbrizen napram tej konferenci, kjer se igra naša usoda in kjer se nas hoče ponovno potisniti pod tuji jarem. Že zadnje smo napisali, da ne stavimo mnogo upanja v tisto raziskovalno komisijo, ki je, kakor pravi, na terenu dognala kje je etnična meja med Slovenci in Italijani. Vedeli smo, da tisti ljudje niso nam naklonjeni in da torej ne bo nobeno poročilo, ki ga bodo sestavili Slovincem v korist. Dognali so namreč da je Morganova črta, to je današnja meja, najbolj pravilna. Na čem se te ugotovitve naslanjajo ne vemo, kajti če bi v resnici pregledali ozemlje, ki jim je bilo priporočeno, bi morali vedeti, da so slavloloki, ki jih je napravilo naše ljud. po vseh vaseh še daleč onostran Soče zavezniški komisiji na čast, so bili zato napravljeni, da narod s tem dokaže svojo željo združiti se k novi Jugoslaviji. Toda komisija je menda ves čas pripravljala svoje poročila

la še prav nič. Skoraj neverjetno, toda na žalost resnično.

Še en čas bodo prihajala od doma taka pisma, toda ko bodo enkrat tam znali kako je z nami tukaj bodo na pisma dostavili vprašanje: Kak ste delali pa vi v času ko smo se borili za Svobodno Federativno Jugoslavijo, in kaj sta delate danes za ohranitev iste. Mnogim, da prav mnogim bo zelo težko povedati resnico.

KOMUR GRE

Večkrat smo slišali, da je ta ali oni, ki je še ne dolgo tega bil vnet zagovornik starega jugoslovanskega režima, kar čez noč postal "pristas" Nove Svobodne Jugoslavije. To samo na sebi ni nič čudnega, ker kdor ni korakal vsporedno s časom, je razumljivo da je rastel in radi tega mora sedaj nategniti korak.

To pa so nekateri napravili na tak način, da se mnogim prav nič ne popade. Pri tem imamo v mislih one, ki so se zbirali pod sliko kralja Petra in prepevali: Trst Gorica, Reka "svoboda" vas čeka. Mislili in delali so na to, da bi se reakcionarna vlada raztegnila tudi na Primorsko. Svoboda — čeprav še ne popolna pa je prišla iz popolnoma diametralno nasprotni strani. Ker pa mnogo ljudi gre vedno za vetrovom je bilo tudi tu opaziti kako se nekateri prav tiho vrinjajo v prve vrste onih, kateri so že od začetka stali na strani Titove Jugoslavije. Mimogrede pa bodi povedano, da za uspešno delovanje v pomoč Novi Jugoslaviji, kakor tudi za ohranitev iste, bi bilo zelo potrebno, da bi vsaj oni, ki so v naselbini bolj poznani podali čeprav kratko izjavo v kateri naj bi že že več ne vsaj obsojili Peter-Mihajloviča in njih pomagače.

lo v tržaški kavarni Specchi in poslušala edinole italijanske gobezdače, ki trobijo vedno eno in isto pesem.

Kakor, je razvidno, niti Morganova črta ni sprejeta od strani anglo-ameriške delegacije, hočejo jo potegniti še dalje proti vzhodu, tako da bi Italija dobila še polovico Istre s premogovniki vred. To je res poniževalno za Jugoslavijo, ki se je ves čas bojevala na strani zaveznikov medtem ko je Italija podpirala osiše skoraj do konca vojne. Kakor zgleda, bi po mnenju zapadnih zaveznikov, morala biti kaznovana Jugoslavija in ne Italija. Trditev anglo-američanov, s katerimi se strinja tudi francoz Bidault, da bi po njih zasnovani novi meji ostalo pod Jugoslavijo "samo" 50.000 Italijanov, v Italiji pa 150.000 Jugoslovancev. Po zahtevi Jugoslavije pa bi po mnenju Byrnesa ostalo pod Jugoslavijo pol milijona Italijanov. Kakor prva tako tudi druga trditev je sramotna in neresnična.

Vzemimo zemljevid v roke in pogledimo to mejo, ki jo Byrnes, Bevin in Bidault tako usiljujejo. Prične približno pri Trbižu in teče tik ob Soči do Sv. Gore, nato po Trnovskem gozdu in dalje skozi Rihemberg in Štanjel in nato dalje po sredi Istre, kjer neke zavija proti zahodu in bi končala pri morju severno od Rovinja. Tako bi ostala Italiji mesta: Gorica, Trst, Poreč, Piran, Koper, skoro vsa Vipavska dolina in slovenska Brda zahodno od Gorice. In v vseh teh mestih in vaseh bi se nahajalo samo sto petdeset tisoč Slovincem. Kdo more to verjeti? Vzhodno od te meje pa bi še vedno ostalo pod Jugoslavijo petdeset tisoč Italijanov; zopet laž! Dobro je znano da niso samo vasi vshodno od takozvane nove meje sto od stotno Slovenske in Hrvatske, temveč še daleč zahodno od Morganske črte, so vasi, ki ni v njih nobena Italijana, če ne štejemo orožnike in italijanske vohune.

Nikdar nismo smatrali Sočo kot zemljenisno mejo, ker teče do svojega izliva po slovenski zemlji, zato se nam zdi posebno nam Slovincem ki živimo ob Soči, tembolj pravične zahteve našega delegata Edvarda Kardelja in Molotova, da bi se meja postavila ravno tam kjer je bila pred Rappalsko pogodbo to je staro avstrijsko mejo pred prvo svetovno vojno, brez da bi kakor pravi Byrnes priključilo k Jugoslaviji pol milijona Italijanov. To zatiranje je nesmiselno kakor je neverjetno, ker nam točna statistika pove, da je od 970. prebivalcev ki jih šteje Julijska Krajina, komaj 320.000 Italijanov, od katerih skoro polovica živi v Trstu, majhen del v Gorici in v drugih istrskih mestih ob obrežju.

V spomenici ki jo je Edvard Kardelj predložil konferenci ministrov velesil v Londonu v septembru mesecu lanskega leta je zemljepisna meja začrtana na sledeč način: "Narodnijsna meja Julijske Krajine se prične ob Jadranskem morju, približno 25 km. severozahodno od Trsta, v Trzinu, ki je industrijsko mesto z mešanim prebivalstvom, in teče proti severu do točke, kjer se reka Vipava izliva v Sočo. Od tu teče ob Soči do točke južno od Go-

rice nato pa zavije proti zahodu in teče vzhodno s progo Gorica. Videm do Krmona, potem pa severno do mesta Čedad, v katerim živi mešano ljudstvo in še nadaljuje v severo-zahodni smeri skozi naselja ob cesti Čedad-Tarcent, kjer je zopet mešano prebivalstvo. Severno od Tarcenta zavije ponovno proti severu in nato proti vzhodu tako da ključuje slovensko dolino ob reki Reziji, ki je pritek Bele slednja pa se izliva v reko Tagliamento. Od tu teče do gore Kamin, nadaljujoč se v severovzhodni smeri in sledeč nekdanji avstro-italjanski meji med postajama Pontabeli in Ponteba, na progi Betenke-Dunaj, končno pa doseže goro Roskofel, kjer se že začnejo naselja nemško govorečega ljudstva".

Byrnes se je na konferenci posebno osmešil, ko je dejal da je Trst že od leta 1472 italijansko mesto, na kar je odgovoril Molotov da Italija kot država še ni obstajala do 19. stoletja, ter da je Trst spadal k Iliriji, ki jo je Napoleon I. 1810 ustanovil. Pomanjkanje argumentov od strani anglo-ameriške delegacije, da bi svetovni javnosti dokazali, da je Julijska Krajina in Istra italijanska zemlja, je na konferenci očiten, kajti še tako malenkostno sredstvo je dorbo, za podpreti svoje zahteve. Jugoslavija pa laži ne potrebuje, tu govori deistva. Kakor ni mogoče spreminiti zgodovine, tako ne bo mogoče zatajiti prelite krvi naših bratov ravno na tem kosčku zemlje. Vse je v primeri s tem malenkostno in mnogo več nepustljivosti bi bilo morda od strani Jugoslavije, toda trpljenje ki ga je naše ljudstvo poskusilo pod italijanskim fašizmom, in padli za svobodo te zemlje nam ne dopušča, da bi se umaknili niti

korak od naših pravičnih zahtev.

KAJ SE SKRIVA ZA KULISAMI

Ako dvignemo zaveso in pogledamo zadevo Trsta od druge strani bomo videli kaj prav za prav brani anglo-ameriška diplomacija ko hoče dati Italiji te kraje.

Jugoslavija je po mnenju zapadnih demokracij diktatura pod ruskim uplivom, ker je napovedala ne samo svojo politično neodvisnost, temveč tudi svojo ekonomsko svobodo, ker ni dovolila angleškim četam stopiti na jugoslovanska tla, takrat ko so se izkrčala v Grčiji, in ker se Angležem — in to je glavno — ni posrečilo postaviti v Beogradu tako vlado, ki bi se ravnala po navodilih iz Londona. Nova Jugoslavija odprto in strogo nastopa proti fašizmu in na tem da ga s koreninami izruje.

V Italiji se godi obratno, vse delovanje italijanske vlade se prizadeva vreči še v naročje zapadnim demokracijam in postati nekako njihova ekonomska sužnja. Na političnem polju, ubrati srednjo pot, brez nikakih socialnih sprememb in če bi se dalo, postaviti tudi monarchijo. Fašizma nikakor ne popolnoma zatreti, ker bo potreba vporabiti ga za proti utež napredujočemu socializmu. Vse te laži — demokracije Anglije podpira, ker so za varstvo njihovega imperija. Če k temu dodamo še konflikt v Iranu in Mančuriji ni težko dognati da je Trst ena tolikih odskočnih desk proti Sovjetski Rusiji, zato ga hočejo dati v varne roke.

Iz vsega je razvidno, da je vojna končala le na bojiščih, ni pa končala imperjalistična vojna za dominacijo. Seme za tretjo svetovno vojno je usejano. Koliko bodo gospodje imperjalisti želi, to nam bo povedal čas.

¡HERMANOS ESLAVOS!

concurrid con vuestras familias y vuestras amistades al

GRAN ACTO PUBLICO

organizado por el Comité Eslavo en la Argentina en conmemoración del PRIMER ANIVERSARIO DE LA VICTORIA ALIADA SOBRE LAS FUERZAS DE LA REPRESION NAZIFASCISTAS

que se realizará en el Salón "PRINCIPE JORGE"

Sarmiento 1230, Capital Federal

el día 12 del corriente mes, a las 9.30 horas

Harán uso de la palabra, los siguientes oradores eslavos:

- 1º Don PABLO SCHOSTAKOVSKY, Presidente del Comité Eslavo en la Argentina,
- 2º Dr. FRANCISCO KADERABEK, Ministro de Checoslovaquia,
- 3º Sr. ANTONIO TULICH, Secretario General de la Agrupación "Yugoslavia Libre",
- 4º Sr. JACOBO STEPANENKO, Presidente del Comité Central de Ayuda a Ucrania.

A continuación seguirá un programa musical con la participación del Coro Eslavo "Ljudski Oder" y la popular cantante eslava Nina Sibirzewa que interpretará canciones soviéticas.

Están especialmente invitados a este acto la Misión Comercial de la URSS y las tripulaciones de los barcos soviéticos anclados en el puerto de Buenos Aires.

COMITE ESLAVO EN LA ARGENTINA

INSTITUTO DENTAL MODELO

DE ESPECIALIDADES

Director: Dr. M. MUCHNIK

Govori se slovensko — Cene zmerne

SANTA FE 3511

U. T. 71-5692

Jugoslovanska kolonija pripravljena braniti svobodo svojih bratov

Govori iz shoda dne 7. aprila t. l.

Burni aplavzi sopočartali govor tov. Zanetiča. Za njim je povzel besedo tajnik Jug. omladine tov. Petković, kateri je govoril v imenu jugoslovanske mladine.

Compatriotas:

Hoy, a cinco años de las memorables jornadas que precedieron y sucedieron a la histórica fecha que hoy conmemoramos, el 27 de marzo, aun seguimos preenciando el noble, ejemplar y grandioso espectáculo que a la vista del mundo entero continuán ofreciendo los pueblos de Yugoslavia, espectáculo éste determinado e impregnado por la voluntad vehemente e incólume decisión para: ayer, solidarizarse con los pueblos democráticos y progreistas repudiando las intenciones malignas de sus gobernantes de temple dictatorial y totalitario, vencer a las nefastas hordas de la opresión y de la injusticia y para reconquistar la libertad usurpada a mansalva por los macabros regímenes nazifascistas; y hoy, ante la admiración del mundo, abocarse en la reconstrucción de la patria la que casi en su totalidad había quedado arrasada al paso salvaje de las hueste que obedecían a los modernos Nerón y Atilas.

En la ininterrumpida sucesión de acontecimientos que se registraron entonces y más tarde, cúpole un papel de significativa importancia a las nuevas generaciones, las que, sin distinciones, titubeos ni excepciones han acudido, desde todos los lugares de la patria para tomar parte y dispuestos a luchar por la libertad y el honor de la misma. Fueron aquellas intrépidas juventudes de Serbia y Montenegro, que conjuntamente con la macedónica supieron desistir de los regímenes de la opresión y esclavitud y combatir por un régimen del pueblo, encarnación de la verdadera justicia, y supieron también detetar de los rencores que continuamente llegaron mantenerlos alejados y hasta enemistados; comprendieron que todo ello era obra de aquellos gobiernos que, alejándolos y ocultándoles la verdad les inculcaban el odio mutuo y cuyo objeto se sintetizaba en la consigna: "Divide et impera"; por todo lo cual, desechando esas indignidades y arrojándose contra el pasado, con la mirada fija en el futuro y sobreponiéndose hata a sí mismos estrecharon sus manos y hombro a hombro lucharon contra los enemigos de adentro y de afuera por el imperio de la justicia y de la libertad. También fué aquella juventud de la heroica Dalmacia, y de las regiones de Croacia las que conjuntamente con la inmortal juventud de Trieste, Istria y Venecia Julia, confundiendo en un abrazo fraternal con las juventudes de otras regiones de la gran República Popular Yugoslava, formaron un frente único y poderoso, que, a las órdenes de su genial conductor, el Mariscal Tito, contribuyó enormemente en la heroica lucha de liberación, y hoy intervienen, in absentes ni desmayos en la grandiosa empresa de la reconstrucción.

Interín los ecos del 27 de marzo llegan hasta nuestros oídos y el recuerdo inolvidable perdura en nosotros, los rayos del sol justiciero, templados con la victoria de las armas de los pueblos de Yugoslavia, extiéndense hacia aquellas regiones que injustamente aun hoy soportan la opresión extranjera y se ven privadas de su libertad. TRIESTE, ISTRIA y VENECIA JULIA, cual consecuencia de la injusticia digna únicamente de la Edad Media, del feudalismo o de la pretendida era imperialista aun se ven deprovistas de su libertad, arran-

cadadas y puestas fuera de los límites de la madre patria. Empero, la libertad de las mismas está jurada, las juventudes de las seis Repúblicas Federales que forman la gran República Popular Yugoslava, en el transcurso de la sagrada lucha sostenida por la libertad de todos los pueblos eslavos del Sud, han hecho la solemne promesa y juramento de no cesar en la lucha hasta que el último eslavos del Sud no hayan sido libertados, y ese juramento y esa promesa han sido ratificados en los Congresos Juveniles celebrados en las principales ciudades yugoslava, y hoy, sigue ardiendo y palpitando en todos los corazones juveniles de nuestra patria, y nosotros, los jóvenes yugoslavos residentes en esta tierra apoyamos y nos solidarizamos con esas decisiones por cuanto ello, aparte de involucrar y condensar la verdadera justicia, representa el deseo y anhelo no solamente de los demás pueblos eslavos del Sud, sino también del pueblo eslavo de esas mismas regiones.

Este deseo y anhelo está claramente demostrado en el hecho de que, en la lucha contra el nazi-fascismo, especialmente la juventud de Trieste y Venecia Julia no ha hecho diferenciaciones algunas, ha formado parte de las brigadas guerrilleras y ha luchado no solamente por la libertad de esas regiones sino que también ha luchado sin distinción alguna, por la libertad de Dalmacia, Montenegro, Serbia y Croacia; y hoy, ea mima juventud unida solidariamente con las demás juventudes yugoslavas, continua alerta, en pie de lucha aguardando la libertad de su tierra, esa libertad que por la decisión unánime e irrenunciable de todas las juventudes yugoslava debe ser y será lograda y TRIESTE, ISTRIA y VENECIA JULIA definitivamente, y una vez por todas incluidas en los límites de la madre patria, Yugoslavia.

No existe derecho alguno ni justicia en la inmiscusión del imperailismo sajón en esas regiones, no hay justicia en que las potencias extranjeras decidan sobre la suerte de esas regiones, existe el derecho de autodeterminación y ese derecho, que hoy en día es inherente a todos los pueblos, debe ser respetado, y por lo tanto se debe dejar a ese pueblo decidir su propia suerte y su propio destino. Y por desventura ese derecho es violado por parte de las potencias opositoras de temple imperialista, los pueblos de Yugoslavia, con la juventud a la vanguardia, sabrán lograr que se haga justicia a esas regiones.

El 27 de marzo constituye el momento inicial de la real liberación de los pueblos de Yugoslavia, liberación que se ha hecho efectiva y ha llegado hata las fronteras de los territorios que injustamente nos han sido usurpados y hoy están en vísperas de ser liberados, y lo serán porque es la voluntad unánime e incólume de todos los pueblos yugoslavos y especialmente de toda la juventud yugoslava y por eso TRIESTE, ISTRIA y VENECIA JULIA son y serán siempre Yugoslavas.

Predsednik Primorskega odbora rojak F. Kurinčič je govoril v imenu Primorskega odbora, katerega je pozdravila zbrana množica s klicom "Trst je naš". COMPATRIOTAS!

Nos hemos reunido hoy para recordar el quinto aniversario de la cobarde arremetida nazi contra nuestro pueblo y de la iniciación de los indescriptibles sufrimientos que duraron cinco años largos.

Los inmigrantes de la Venecia Ju-

lia, en cuyo nombre hablo, que sufrimos ya desde hace veinticinco años la opresión y persecución fascista, hemos venido además, para hacer oír nuevamente nuestra voz, para exponer nuestros derechos y exigir nuestra unión con la madre patria: Yugoslavia.

Cuando en 1918 se derrumbó el imperio austro-húngaro, creíamos que nuestro territorio sería incorporado a Yugoslavia a cuya formación hemos contribuido también con nuestra sangre y a la que pertenecemos por nuestro idioma, por nuestra raza y cultura.

Los aliados de entonces decidieron de otra manera. A pesar de tratarse de un territorio poblado en su aplatanste mayoría por yugoslavos, y contra los principios por los cuales decían combatir, los aliados nos entregaron, sin consultarnos y contra nuestra voluntad.

El gobierno italiano nos prometió en sus manifiestos toda la libertad de nuestro idioma y cultura, pero bien pronto nos dimos cuenta que todas esas promesas no eran nada más que palabras vacías.

Ya antes del advenimiento del fascismo el gobierno italiano empezó con las persecuciones.

Empezaron con la clausura de nuestra escuelas y bibliotecas, continuaron con la disolución de nuestras sociedades culturales y deportivas, se apoderaron de nuestras cooperativas y economía en general, y terminaron por quitarnos los diarios y el libro. Dispersaron a nuestros dirigentes trasladándolos al interior de Italia, los perseguían y muchos se escaparon al exterior para salvarse la vida.

Hoy, después de la segunda guerra mundial, cruel como la historia no conoce otra, en la cual nuestro pueblo ha perdido todo, se está por cometer el mismo crimen como en 1918. Nuevamente quieren entregarnos a Italia, contra todo derecho y contra toda justicia. Nuevamente quieren entregarnos a los mismos gobernantes que hace 28 años, empezaron a oprimirnos a los mismos que prepararon el camino al fascismo y que nos vienen con las mismas promesas las que nunca piensan cumplir. Nuevamente nos prometen paraíso terrenal, pero nosotros los conocemos demasiado bien y no damos crédito alguno a sus bellas palabras. Hoy como hace 28 años exigimos nuestra liberación del yugo extranjero y nuestra unión con la madre patria Yugoslavia.

Hace tres días que recibí de mi madre una carta fechada en Kobarid (Caporetto) el 15 de marzo del corriente año. Entre otras cosas me escribe así: "Otra vez nos quieren engañar, otra vez nos prometen libertad y justicia. Pero al mismo tiempo nos echaron la maestra del colegio, que por causa fascista estaba 17 años ausente en el exterior, acusada de enseñar a los alumnos la doctrina partizana o comunista. Pura mentira, —dice mi madre—. Por eso se levantó todo el pueblo y con una bandera se marchó al comando inglés a pedir la justicia y el retorno de la maestra al colegio, a lo que las autoridades inglesas cedieron. No cesaremos de protetar hasta no conseguir nuestros derechos que nos pertenecen por las leyes naturales y divinas" —escribe mi madre.

En el tiempo de guerra llamaron a nuestro pueblo como el más heroico del mundo, pero ahora muy a menudo nos llaman bandidos. Claro, los intereses ajenos son salvados, mientras que nosotros, acostumbrados a ser esclavizados, podemos seguir así. ¡Jamás! Hoy como nunca tenemos la oportunidad de

liberarnos una vez para siempre de nuestra histórica esclavitud; nosotros mismos queremos ser dueños de nuestro destino. Como dijo nuestro gran poeta Simon Gregoric: Arriba los Eslavos!

No hay pueblo en el mundo que haya sufrido tanto desde 1914 hasta hoy como nuestro pueblo de la Venecia Julia; ni hay pueblo que haya defendido con tanta fe y constancia su nacionalidad. Cuanto más cruel era la opresión y la persecución, tanto más intensa era la llama de la esperanza en la liberación.

Los 20.000 eslovenos de Venecia Julia, que en esta tierra amiga hemos encontrado nuestra segunda patria, tuvimos que abandonar nuestros hogares ante la implacable persecución fascista. Muchos de nosotros deseamos volver al terruño, pero nunca más bajo Italia, sino sólo unidos a Yugoslavia.

Esa tierra que habitamos ya desde hace 13 siglos nos pertenece y debe ser incorporada a Yugoslavia. Por eso portestamos contra las tentativas del enemigo de ayer de retener injustamente la Venecia Julia y exigimos nuestra unión incondicional con nuestros hermanos, bajo la guía de nuestro libertador mariscal TITO.

Hace como 20 años ya se reunían los futuros combatientes por la libertad. Yo mismo asistía a esas reuniones secretas en los bosques del Alto Isonzo. Esos jóvenes resistieron 20 años, sin ayuda de pared alguna. Difícil sería encontrar iguales a esos jóvenes que nacieron y crecieron bajo el régimen fascista y podían hablar su propio idioma solo en la intimidad del hogar y cuando vino el momento decisivo se reunieron en los bosques decididos a morir ante que traicionar a su pueblo. Todo el mundo admiraba esos combatientes y su fuerza de resistencia. Dentro de tres semanas se cumplirá un año desde que murieron miles de esos combatientes en la toma de Trieste y Goricia. Muchos desean que se olvide todo esto, pero el pueblo mártir no puede olvidar los 28 años de sufrimientos. Nuestro pueblo es pobre, porque siempre fué explotado en todos los sentidos, pero tiene el sentido de la justicia y una fe inquebrantable en la victoria de su causa, porque no quiere nada ajeno y solo pide lo que es suyo.

Cualquier tratado de paz que no contemple la incorporación lisa y llana de la Venecia Julia, Istra y Trieste a Yugoslavia no será reconocido por nosotros y será resistido por todos los medios a nuestro alcance, tal como hemos resistido al fascismo durante 28 años.

Quería sobornarnos — le contestamos: no!

Nos pisoteaban — les contestamos: no!

Nos aniquilaban — les contestamos: no!

Nos exterminaban — les contestamos: no!

Hoy reafirmamos solemnemente que reconocemos un solo tratado, el único que nos haga justicia, el tratado que disponga la incorporación de nuestro territorio a la República Democrática Federal: Yugoslavia.

(Nadaljuje).

Dr. Minko Halpern

Diplomiran v Zagrebu in Bs. Airesu
Specialist notranjih bolezni
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure.

San Martín 955 1 nad. dep. C.
U. T. 32-0285 in 0829

Za takojšnjo pomoč Jugoslovanskim narodom

Koordinacijski odbor v pomoč Jugoslavije je sklical sestanek vse jugoslovanskih organizacij z namenom kako bi se dalo organizirati v najkrajšem času veliko pomožno kampanijo v pomoč Jugoslaviji. Omenjeni sestanek se je vršil 23. aprila v prostorih Jug. društva Vzajemne pomoči, kjer se je zbralo veliko število predstavnikov raznih organizacij. Predsednik Ivo Sazunič je ve jedrnatih besedah povedal namen tega sestanka in je med drugim povedal

da je treba obiskati vsako hišo v najkrajšem času. V ta namen je treba organizirati posebne komisije toliko v mestu kakor na deželi da vsaka taka komisija obišče v svojem delokrogu vsako hišo, trgovino itd. da zaprosi pomoč za naše narode. Več prisotnih delegatov je povzelo besedo kateri so se solidarizirali s predlogom tov. predsednika. Po končanih razgovorih je bila sprejeta sledeča resolucija:

RESOLUCIONES:

- 1) Que cada sociedad forme grupos, mixtos, para que en su correspondiente zona recorren, casa por casa, solicitando ayuda.
- 2) Solicitar audiencia al Presidente de la Nación, Gral. Edmundo J. Farrell, o de algún otro miembro de P. E., para pedir al Gobierno ayuda para nuestro país.
- 3) Mandar por medio de las sociedades una circular a todos los compatriotas, solicitando ayuda en especie o efectivo.
- 4) Pedir de las autoridades competentes la autorización necesaria para realizar una colecta de ayuda por las calles de Buenos Aires y otras ciudades de la República.
- 5) Hacer propaganda más intensiva por radio, prensa, cine, etc., para de ese modo llegar hasta los sectores más amplios, no solo de nuestra colectividad, sino, también, de todos los ciudadanos en general.
- 6) Todos los festivales a realizarse en el futuro, procurar que sean con fines de ayuda.
- 7) Solicitar de los artistas, yugoeslavos y argentinos, la colaboración por medio de festivales, conciertos, etc.
- 8) Procurar de que la ayuda recolectada sea remitida si es posible mensualmente a la República Yugoslavia.
- 9) El Comité Ejecutivo de la Comisión Coordinadora debe remitir a cada sociedad zona de acción y los medios necesarios para empezar con la colecta.

Pisma iz Domovine

Rojak Alojz Sulič je prejel iz Kaira pismo, v katerem mu pišejo sledeče:
Kairo, 1. I. 1946.

Dragi Lojze!

Zelo sem vam hvaležna za poslano pismo in izraženo sožalje. Pišete da si moram dajati poguma, toda ni mogoče, rane so preveč globoke. Moje oči ne morejo ostati suhe ob misli na nesrečne žrtve, ki so padle. Oh, ali kaj tožiti o njih saj jih ni več med nami. Potem ko sem vam pisala sem dobila od Mimice drugo pismo. Doma so jim vse požgali. Ob predaji Italije je bilo grozno za njih. Pepe in Bernardek sta zbežala k partizanom in tam padla za blagor domovine. Bernardek je padel v Podkrajju pri Postojni, 4. januarja 1944, Pepe pa v hribih pri Matajurju 17. februarja 1944 isti dan je padel drugi sin, Karlo od Jelke Moščeve. Piše mi da isti dan jih je padlo drugih 17 partizanov.

Doma so vse požgali, Bernarda so odpeljali do Sela in tam so ga zaprli v neko hišo, ki je služila za skladišče municije, hišo so zažgali, Bernard se je rešil čeravno ves opečen, odpeljali so ga v bolnišnico kjer se je moral zdraviti tri mesece. Ko je ozdravel pa ni smel v vas — saj doma ni imel — skrivati se je moral po gmajnah, iskali so ga fašisti. Lojzka je z očetom zbežala k partizanom. Mimica in Francelj sta jima nosila hrano, če sta le mogla, večkrat nista mogla do njih. Nekega dne je Bernard prišel k Mariji v Bzovlak, najbrž iskat hrane, fašisti so ga zasačili, začeli so streljati nanj in ga ranili v ramo, spet je moral v bolnišnico za en mesec. Marijo od Pepeta so ranili v levo roko; uboga piše, da nikoli več ne bo mogla delati. Moža je zgubila in sedaj še ona pohabljen za celo življenje in otrok še majhen. Franceta so vzeli k partizanom, ostal je z njimi

do oktobra, potem je prišel k Bernardu. Lojzka pa je še vedno pri partizanih, ona je rekla da do konca se bo maščevala za svojega padlega brata in strica.

Ravno danes ko sem pisala to moje pismo sem prejela od doma drugo pismo v katerem mi bolj natančno opišejo njih doživljanje, med drugim pravi v pismu da Bernard je bil prisiljen sam zažgati hišo. Lojzko so fašisti zajeli ko je šla v Bzovlak, nesla je neke listine, ki jih je rexila iz ognja. Posrečilo se ji je zbežati Nemcem, listin pa ni mogla rešiti. Potem so jo vedno zasledovali.

Pišejo mi da so že mnogo pozabili na prestano gorje, lačni niso. Spimo na tleh kot cigani, brez postelje, brez rjuh in odeje, čez poletje že gre ali zima bo strašna. Sedaj sem napravila nekaj blaga, da ga odpošljem potom Jugoslovanskega Rdečega Križa.

Sprejmite pristrčne pozdrave.

Naš tov. V. Černe je prejel od sestre pismo naslednje vsebine.

Solkan, 20-2-1946.

Dragi brat:

Prejeli smo Tvoje pismo najlepša Ti bodi hvala.

Upam, da si prejel moje pismo v katerem sem ti pisala naše novice. Pet let je bilo našega molka, ali upamo da si bomo sedaj točneje dopisovali. Ves čas vojne smo mislili, da sploh ne dočakamo konca, tako je bila dolga in vendar smo dočakali, da nas ne nadlegujejo več srakoplovi. Nikdar nismo bili bras skarbi, ter vedno smo bili pripravljeni posebno zadnje steri meseče. Ko so zatulile sirene smo kar zbežali od doma, zadnje dva meseča je bilo na dnevnem redu da smo šli od doma zjutraj in smo se vrne-

li svečer pa tudi ponoči kolikokrat smo komaj zaspali in že so prečele tulite sirene, pobrali smo šila in kopita ter odšli na prosto kjer smo smarsovali ure in ure doker se ni nevarnost prenehala. V Solkanu smo imeli več saklonišč, iz hiš od Soči so se ljudje hiteli skrivati v stare kaverne, plač pod čakalne, tam so naredili veliko kaverno da bi zadostovala za celo vas, ali mi smo šli gor na vinogrede v bunkerje, to so mahne kaverne katere so Nemci napravili, mislili so da bodo branili Goričo pred partizani ali jeh niti rabili, so prej šbitali, tja od kjer ne bodo imeli povraka v naše kraje ropati in moriti snimi so odšli tudi njih hlapci (belogardisti) kateri so napravili še več gorja kakor Nemci sami poisvedovali in izdajali so vse oni kateri so se delovali s OF, za to pa je bilo toliko ljudi interniranih do danes se niso še usi vrneli in tudi najberše se ne povrnejo nikdar več, in ti so: Stefan Znidarčič, Cvetko Srbrnič (od aJnče) žena od Romana iz gasi, Pepi Suligoj, sin od Bertota, Alfons in Avgust Gabrijelčič (zagomivci), Nini Komel, Rike Milost (Komavli), sin od Stefana Prijon (Kurinca), sin od Jaketa (Skoljavca) in še mnogo drugih, tudi Marjo Vižin od Gistota, Gabrijel Gomišček so bili ustreljeni kod talčji v bližini Ljubljane.

Zadnje čase živimo v velikem pričakovanju med narodne komisije, saj da bi bili enkrat rešeni za vedno da bi doživeli tisto toliko žaželjeno svobodo da bi se enkrat uredile plače in zene, saj je taka draginja da je blago v izlozbah sa-

mo za jeh gledeti, n. p. korusna moka je po 70 lr. bela pšenična čes 100 lr., šlanina 520 lr., olje 500 lr., fiol 160 lr., riž in testenine 120 lr., vino 140 lr., seveda te cene so v prosti prodaj izven iz kasnič.

Kulturno delo je precej razgibano večkrat imamo vezeličo pred par tedni so uprezirili veseloigro "Kovačev študent" tudi Tvoja godba je oživela po tolikeh letih molka, vodi jo Drejce Luznik, Janeš svira gosli Pepi Batistič kitaro in ostali so novini. Imamo novo društvo: Moški so v OF., Isenzke v A.F.Z., otroci paj pri pjonjneri in vsa društva za sbirajo v Kulturnem Domu pod imenom Prosvetno Društvo "Josef Srbrnič". Meni se sdi da smo 20 let mlajši, kadar slišimo petje, igre, predavanja, govore v slovensčini.

Tako pa se Teboj, ali si kaj dobro osdravel upam da si. Pri Sosedih so se vsi že poročili razen Zofke in Peter a pri nas kako kaže bo treba napraviti samo ostan. Sledijo družinske stvari.

Te pozdravlja Tvoja sestra
Tini.

P.S.— Sestra Marija je prepisala že tej para vratic.

Tudi jast sem vedno zadnje za pisati, ali ne misli da sem posabila vedno te imamo v spomini.

Vem da bi radi svedeli od nas veliko novic, saj bi vam res vse oddali na papjer. Sama ne vem ali bi ti opisala naše delovanje na vaškem polje ali na političnem. Kakor Ti mor da snano tu pri nas živimo samo.

EL CONGRESO DE LA AGRUPACION "YUGOSLAVIA LIBRE"

Los días 18 y 19 de Mayo se llevará a cabo el SEGUNDO CONGRESO de la Agrupación "YUGOSLAVIA LIBRE".

Las deliberaciones comenzarán el día 18 a las 9 horas en el Salón de la Soc. Yugosl. de S. M., Almirante Brown 721, Bs. Aires. Será tratado el siguiente orden del día:

- 1) Palabras de saludo del Presidente.
- 2) Nombramiento de las Autoridades del Congreso.
- 3) Nombramiento de las Autoridades del Congreso.
- 4) Nombramiento del Presidium de Honor.
- 5) Lectura de la Memoria y Balance.
- 6) Informes de los delegados.
- 7) Consideración de los informes y su aprobación.
- 8) Reformas de los Estatutos.
- 9) Renovación del Comité Central.
- 10) Resoluciones.
- 11) Nombramiento de los Delegados al Congreso Continental.

D. K. D. Ljudski Oder — Mladinski Odsek VABI

Na prvo športno zabavo, ki se bo vršila v društvenih prostorih dne 2. junija t. l. od 9 ure zjutraj do 6 ure zvečer.

S P O R E D :

Basquet Bal, Ping-Pong, balincaje.

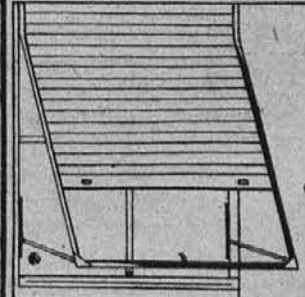
Ženski odsek bo pripravil primerno kosilo po zmernih cenah. Vstopnice bodo v predprodaji.

Po 6 uri se bo vršila plesna zabava na gramofonske plošče.

Uljudno vabi Mladinski Odbor.

Ženski odsek D. K. D. Ljudski oder, priredi veliko čajanko v nedeljo 12. t. m. v društvenih prostorih.

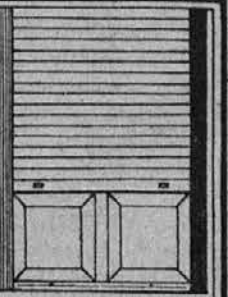
VABI ŽENSKI ODSEK

Cortinas Enrollables
de Madera
y
Composturas en General

Juan Pečenko

CALDERON 2851. Bs. Air
U. T. 50-1344

Naši Interniranci

Samardžić Peter, 21. 6. 1925; Samsa Andrej, 24. 5. 1924; Savron Anton, 1907; Sakolič Jože, 18. 6. 1926; Salamon Teodor, 11. 9. 1923; Satler Drago, 15. 6. 1912; Sašak Franc, 13. 4. 1893; Sikimič Milutin, 30. 10. 1911; Skušek Slavko, 9. 10. 1925; Stanič Dominik, 8. 7. 1926; Stariba Gregor, 17. 11. 1916; Debelič Josip, 1916; Barbat na Rabu: Dorčić Franc, 1912; Dorčić pri Pazinu: Kenda Ivan, 1924; Podljudin, Tolmin: Kordić Peter, 1918; Rab: Kordić Albin, 1911, Rab; Kravos Alojz, 1908, Trst; Matanič Peter, 1911, Trbnik; Mavrinac Ivan, 1921, Reka; Mihelič Josip, 1894, Trst; Milavec Jakob, 1908, Studenci pri Postojni; Mišević Stevo, 1908, Palaški; Pipan Franc, 1921, Ljubin pri Tolminu; Rijavec Josip, 1897, Sv. Mišel pri Gorici; Rupnik Anton, 1926, Strmei pri Postojni; Sarson Mate, 1917, Sušak; Simič Ivan, 1913, Stranke Postojna; Špacapan Venceslav, 1895, Ozeljan, Gorica; Tuš Ivan, 1926, Bribir pri Novem; Vidrih Ludvik, 1910, Strmel pri Postojni; Zec Ivan, 1921, Bržac, otok Krk; Jenček Franc, 1927, Strmea Postojna; Micetič Lucijan, 1927, Sušak; Persimovič, 1920, Trst; Sedmak Josip, 1928, Goritnica, Postojna; Segota Josip, 1929, Beroški, Pulj; Fabiančič Ivan, 1925, Bistrica, Kozina; Babič Hektor, 1924, Trst; Babič Ignac, 1913, Trst; Basin Zdravko, 1919, Gorica; Bambič Marjan, 1911, Trst; Bordon Franc, 1924, Trst; Branković Franc, 1920, Gorica; Bučaj Jože, 1927, Trst; Čergol Ivan, 1911, Trst; Čunja Jože, 1902, Trst; Čok Cvetko, 1920, Trst; Lesjak Milan, 1911, Istra; Brožič Ivan, 1926, Poljane, Trst; Trno Jože, 1924, Livno; Albrecht Ignac, Idrija; Bajr Edvard, 1914, Gorica; Baje Matija, Ajdovščina; Beca, -tao: q8X ;GC-M ET ET ETA golo Silvio, 1928, Trst; Benedetti Mario, 1914, Gorica; Bizjak Franc 1907, Gorica; Bizjak Stani, 1913, Senobar, Gorica; Brajdi Aleksander 1904, Št. Vid pri Vipavi; Brišak Anton, 1904, Zgonik, Trst; Brovc Franc, 1900, Grant, Gorica; Brus Karolina, 1917, Idrija; Bunc Viljem, Škrbina; Knap Lavra, 1925, Idrija; Knap Marija, 1923, Idrija; Celhar Franc, 1900, Sv. Peter na Krasu; Cernja Rudolf, 1926, Boljunc, Trst; Čibej Marija,

1924, Idrija; Čotar Jože, 1898, Škrbina; Debevc Anton, Postojna; Domjo Viktor, 1924, Trst; Fabijan Anton, Rihemberk, Fakin Viktor, 1927, Škrbina; Faturič Ivan, 1901, Matavun, Pulj; Felc Janez, 1905, Sp. Idrija; Ferjančič Alojz, 1908, Gorica, Fili Ivan, 1923, Tolmin; Fili Mirko, 1922, Tolmin; Filic Arsa, Pazin, Filipič Santa, Reka; Filipovič Arsa, 1901, Pazin; Flora Mario 1904, Trst; Furlan Ernest, 1912, Gorica; Furlan Ivan, Škrbina; Gaberšek Anton, 1910, Tolmin; Gaddi Nicola 1926, Gradež; Gnezda Marija, 1925, Idrija; Greci Marjana, 1916, Greci Anton, 1940, Greci Mihajlo, 1941, Grego Nicola, 1929, Trst; Gregorčiq Stanislav, 1908, Kobarič....

Po Naselbini

Naš poznani član in aktivist Josip Komel ki se že več časa nahaja v Misionesu, se je kakor je znano poročil. Žena je rodod argentinka, to nam pove njen priimek, Cordero. Te dni pa nam je prišla vest da sta mlada zakonca dobila hčerko to je 18. aprila, ki so imenovali Olga.

Tovarišu Komelu in njegovi soprogi naše čestitke.

Bolezen: V bolnišnici Rivadavia se ponovno nahaja rojakinja Marija Šuligoj, kjer se bo morala podvreči operaciji. Nahaja se v sali 13, postelja 21, kjer se jo lahko obišče vsak dan.

Smrt. Žrtev zastrupenja je umrl v starosti 10 let Franc Mihelj, dobro poznane družine Mihelj. Zalujočim starišem in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Rojenice. Pri družini Jožefa Hlača, so se oglasile vile rojenice in pustile hčerko. Čestitamo!

Smrt. Po kratki bolezni je umrla 27. aprila rojakinja Genovefa Valentinčič. Zapušča moža Martina, sina Dorkota in enega sina starega komaj osem mesecev. Pokojna je bila v Argentini petnajst let. Zalujočim ostalim naše sožalje.

Za naše bolne člane Filipa Šusteršič in Antona Stangelj. Rojaki člani U.S.J. iz Piñeyra so nabrali za iste, med tam živečimi rojaki svoto \$88,50. Vsem darovalcem najlepša hvala.

Pod odbor U.S.J.

Himen. Dne 27. aprila se je poročil naš rojak Angel Dornik iz Olivosa z Ido Nanut. Mlademu paru naše čestitke!

NA DELU ZA NAŠ TISK

Financijska komisija "Jug. Iz. Vestnika in "Pravica" priredijo veliko kegliško tekmo 25. t. m. v gostilni Djure Kovač, ulica Warnes 2113.

Čisti prebitek je namenjen za tiskovni sklad obeh listov. Tekma bo začela ob 10 uri zjutraj in se zaključi ob 4 uri pop.

Za udeležence pri tekmi bo "asado" (janci pečeni na ražnju).

Najboljši igralci bodo nagrajeni.

1. nagrada zapestna ura.

2. nagrada steklenica ferneta "Branca".

3. nagrada steklenica hruškovca.

Pridite v velikem številu na tekmo, da bomo čimveč pripomogli za naš tisk, kateri je danes naše največje orožje.

V slučaju slabega vremena se tekma vrši naslednjo nedeljo.

Smrt fašizmu! Svoboda Narodom! Financijska komisija.

V pomoč Pravici in Iz. Vestniku se je vršila kegliška tekma, katero so organizirali naši rojaki ziveči v Pineyro. Pri obeh tekmah so se udeležili sledečiji rojaki: Cudina, Botica, Baruš, Sarmadjić, Skihilja, Zelovac, Radašević, Vrdaljak, Cubura, Glavas, Gilber Francin, Hrvatin, Ivanoff, Frol, Jurišević, Presher, Djaka, Ivan, Smolje, Kuste, Mikulič.

Pri obeh tekmah se je nabralo \$115,00, Pravici in Jug. I. Vestniku je bilo izročeno vsakemu 57.50. Rojakom v Pineyro naša iskrena zahvala in želimo da bi se take tekme ponovile in organizirale tudi v drugih krajih kjer žive naši rojaki. Zato rojaki vzemite vzgled kako se lahko pomaga našemu tisku.

Josip Hlača

Mehanična delavnica

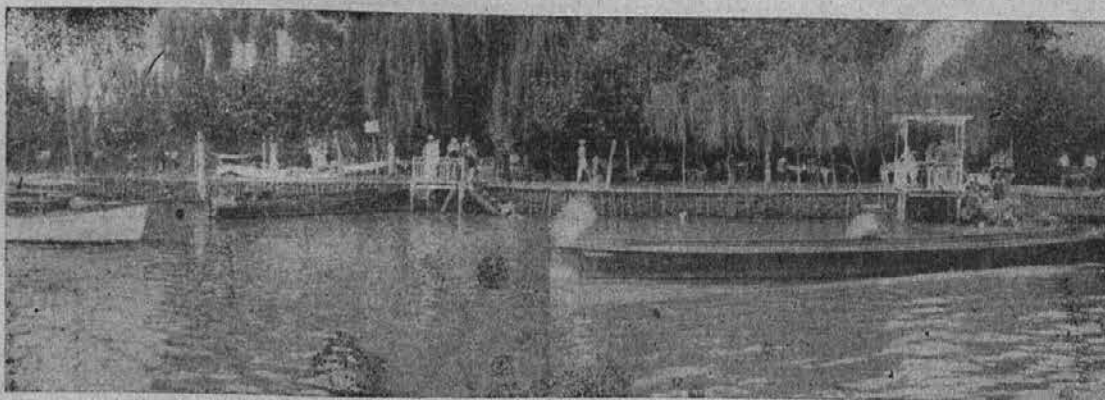
Villa Real 140 José Ingenieros
U. T. 757-640

Elegantne obleke po najnovejšem kroju, si lahko nabavite pri

Krojačnici "G O R I C A"

Franc Leban

WARNES 2191

RECREO "EUROPA"

Lastnika brata ROVTAR

RIO CARAPACHAY

TIGRE, F.C.C.A.

U. T. 749-589

PRVOVRSTNI HOTEL
z najboljšo KAVARNO in RESTAVRACIJO

Prevoz s postaje TIGRE, F.C.C.A. do Recrea
in nazaj, odrasli \$ 1.—, otroci \$ 0.50

Keglišče, velika plesna dvorana. Prostor za PIK-NIK

FRANC ŠTEKAR

Stavbinski podjetnik

Ramón L. Falcón 6371
U. T. 64 - 3084

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402 U. T. 59-4104

MEHANIČNA DELAVNICA

Anton Kline

Tinogasta 4386-88 U. T. 50-5750

FARMACIA "SOLER"

LAURA M. E.

CAPPARELLI DE CASCIARI

Farmacéutico

Servicio nocturno de urgencia
Fco. Beiró 4984 U. T. 50-2079

Restavracija

A. BENULIĆ & J. FRANČESKIN

Izborna hrana.

Zmerne cene. Chorroarin 596

MIZARSKA DELAVNICA

Izdelava pohištva

Ignac Košer

Guido Spano 665 Munro F.C.E.

Dr.

CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del
reumatismo y sala de Cirugía

Atiende:

Lunes - Miércoles - Viernes

pedir hora por teléfono.

Defensa 1155 U. T. 34-5319

Edini slovenski stavbenik v Saavedri
Vam je na razpolago za načrte, betonske proračune in firmo

Andrej Božič in Sin

Tehnični konstruktor

DONADO 4876 U. T. 70-6112

Se priporoča rojakom
dobro znana ČEVLJARNICA
Delo solidno

L. Branković

MORLOTE 138 La Paternal

PIVARNA
KROGLIŠČE in KEGLIŠČE
DJURO KOVAČ

Sveže Pivo

WARNES 2113 La Paternal

Cochería

"VILLA REAL"

SEPELIOS - AMBULANCIAS

CASAMIENTOS

Av. Fco. Beiró 5000 - U. T. 50-4791

P R A V I C A

Editado por las Sociedades D.K.D. Lj. Oder, S.F. D. I. Cankar y Agr. Yug. Libre - Com. Esloveno

NA POTI V SVOBODO

LADISLAV KIAUTA:
PRVA PREIZKUŠNJA.

II.

Utihnili je glas harmonik, prvi-krat prejmemo povelje "Tišina", ki pa ne zmoti vedrega razpoloženja v naših vrstah. Zdaj gremo spet umerjeno in tiho drug za drugim. Kje je zdaj proga, nas zanima. Vodiči se dvizajo na čelu brigad, komandantje drve na konjih sem in tja ter tiho dajejo povelja. Zdajci prekine tišino zamolkel pok minskih eksplozij daleč pred nami. Zavohali so nas nemara. Prokleta se motijo ustaši in švabe, če mislijo, da nam bodo ubranili prehod. Prišli bomo čez progo zlepa ali zgrda.

Čelo stoj! Čakamo, kaj bo iz tega in potem krenemo v drugo smer. Kar čez njive in travnike. In skozi redke gozdičke. Za gozdički nekje lajajo psi. Torej je tam vas. Obšli bomo vas in prečkali progo drugje. Tomišičevi so že davno pred nami odšli v zasedo. Izvedeli smo, da bomo pred progo prešli tudi cesto. Minerci hite ob kolonah na svoj posel. Mula pokorno nosi zaboje z minami. Treba bo pošteno zaminirati cesto na obeh straneh.

Polagoma izginjajo kolone v gozdičku, psi še vedno lajajo. Preklinjamo te vražje pse, kajti njihova lajež nas je že dostikrat izdal sovražniku. Natanko slutimo, da ta reč s progo ne pojde kar tako. Stroga tišina! Znaki so Zaječar-Zagreb. Prebijemo se sklonjeno skozi goščavo, ki bo dajala na pomlad — bohotno ozelenela — dobro kritje. Smrek tu ni, samo pritlikavo bukovje in golavo jelševje. Počasi naprej in stroga tišina, povelje vnovič. Mule so nemirne in rožljajo, njihovi vodiči si dajejo pošteno opravka s trmastimi živalmi. Skozi golo grmovje oprezujemo v noč. Mesečina odkriva očem velik del ravnine, ki se polagoma dviga v nizke, gozdnate vzpetine. Nekaj sumljivega je okrog nas, nekaj sovražnega, to čutimo. Roke kar same poiščejo puškin zatvarač...

Raketa! Še ena! Vržena najbrž s proge, morda dva ali tri kilometre daleč. Takoj nato strelji. Odsekani strelji brzostrelk. Torej vendar že. Samo da je že enkrat popustila in se razblinila napetost pričakovanja. Zdaj vemo natančno, kako je. Sovražnik čaka na progi. Veselo razpoloženje poruši strogo tišino. Torej se bomo uda-

rili. Bravo! Že dolgo se nismo. Za izprembo enkrat ustaši.

Tam od koder se čuje ostro streljanje iz brzostrelk in pušk, tam ni proge. Tomišičevi so padli v zasedo. Zdaj se bijejo. Do proge je skoraj uro hoda. Streljanje narašča, prav dobro ločimo strele naših pušk od sovražnikovih. Poslušamo rezka povelja komandantov in vesele vslikke borcev, ki potiskajo sovražno zasedo z nae poti. Kdo ve, ali so tam Nemci ali ustaši? Nestrpno cepetajo borci in stiskajo puške. Radi bi sami v spopad. Toda to je vendar pohod in samo oni v predhodnici si lahko privoščijo takle pogovor s sovražnikom. Streljanje naših kaj kmalu potihne. Le še nekaj strelcev pospremi bežečo sovražnikovo zasedo. Pot je prosta. Nadaljujemo pohod s pospešenim korakom.

★

Prvi oddelki so že davno na cesti in nemara že na progi. Zdaj hodimo po robu cestišča. Na desni gozdiček, na levi odprto široko polje. Kmalu nam tudi to stran zakrije redko drevje. Hodimo oprezno po pet korakov odmaknjeni drug od drugega. Nekam pretiho je okrog nas. Komaj, da tu pa tam konjsko kopito udari ob kamen. Nismo še pri kraju. Tale tišina je sumljiva.

Spet raketa. Ne utegnemo je opazovati, kajti še tisti trenutek nas dobesedno zasuje toča izstrelkov iz precejšnje bližine. Skloni se! Dum-dumke zasikajo tik nad našimi glavami in se razpočijo ob golih drevesnih vejah. Ležimo v cestnem jarku in poslušamo brenčanje krogel. Ali je kdo ranjen? Nihče! Banda strelja na progi. Krogle že kar neznosno brenče okrog ušes, toda mi se že dvigamo in gremo naprej nezadržano. Še vsaka stota ne zadene, razlagajo stari borci mimigrede. Toda z minami je bolj sitno. Kakor nalašč se zdajci oglašijo minometi in prve mine zaplovejo s svojim zlovesčim brenčanjem nad nami. Bile so namerjene predaleč in se razpočijo v gozdu. Prokleta banda, dobro se je pripravila. Oglašajo se tudi mitraljezi. Peklenski ogenj

na vseh straneh, podoba prave bitke z velikih front. Tečemo globoko sklonjeni po cestnem jarku skozi naraščajoči ogenj iz sovražnih strojnic in pušk. Naši tam spredaj jim ne ostajajo dolžni. Težke Brede naprej! Zdaj bomo šele videli, zdaj se šele prične velika reč! Hurra! Tovariši naprej! Naše Brede že lajajo smrtonosno pesem. Kako draga in pri srcu nam je ta pesem. Naši na progi z Bredami ustavljajo in motijo sovražnikov ogenj, ki je naperjen iz bunkerjev naravnost na tirnice.

Mina za mino se vsipa na cestišče kraj nas. Zrak valovi od pritiska eksplozij, ki jih razodevajo ognjeni plamenčki. Padamo v jarek, se spet dvigamo in pomikamo nezadržano naprej. Lahkih min se ni tako bati, toda zdaj so nam poslali težko. V sekundi položimo na dno jarka. Vuap-vuap — reže težka mina ozračje tik nad nami. "Odmaknite se", "ne zbiraite se v gruče, ne napravljajte gneče!" Predaleč so jo vrgli, se oddahnemo. Mina se je zvižgaje raztreščila v varni razdalji in pošteno oklestila drevo. Toda poslali so drugo, tretjo. Sovražnik je cesto dobesedno zasipal z minami. Zdaj smo se na vsakem drugem, tretjem koraku metali v jarek, se naglo dvigali in tekli naprej, samo naprej. Nič ne more ustaviti našega pohoda, kadar pade povečje naprej!

Težka mina je ubila mulo in ranila nekaj tovarišev. V ognjeni toči izstrelkov so jih bolničarji naložili v naprej pripravljena nosila in pohod se nadaljuje z nezadržno naglico. Tačas so naše Brede že skoraj razbile sovražnikovo koncentracijo na progi. Le zdaj pa zdaj skuša še sovražnik na umiku z besnim streljanjem motiti prehod kolone, ki se po nizkem bregu spuščajo na progo. Plazimo se

drug za drugim preko čistine, s pogledom na sovražni bunker, odkoder včasih se zareglja in se skozi temo poblisne kača mitralješkega ognja. Krogle završe krog glav in padajo krog nas na gosto, da se od trenutka do trenutka čudiš, kako da si ostal v tej ognjeni plohi sploh živ. Kar mirno kri, tovariši, in naprej po začrtani poti. Že lajajo naše Brede zmagoslavno pesem, naši borci vriskajo in pozivajo na juriš ustaše in Nemce: "Na korajžo, Banda!" Ognjene kače švigajo skozi noč in sredi teh pobliskov prečkamo progo z dolgi mi skoki. Komandant divizije vodi osebno pohod in vzravnati daje povelja, ki so komaj še potrebna. Tačas naši borci že jurisajo. Z zmagoslavniimi kriki zasledujejo bando naši borci; zdaj pokajo samo še naše puške in regljajo naše strojnice. Komora na zadnje že čisto nemoteno prečka progo. Kolone se spet zvrščajo in divizija nadaljuje svoj pohod po določenem načrtu. Zadovoljni smo vsi, vedre volje. Dobro smo prestali prvo preizkušnjo...

LISTNICA UREDNIŠTVA

J. Mesec — Vaša pisma v prihodnji števil. lista.

J. Biteznik — Isto. Sledi pismo.

★

POMAGAJTE NAŠIM NARODOM!

KOVINSKO STAVBENO
MIZARSTVO
HUMAR in MAKUC
Av. Central 3720
Calle Nº 2 3729 U. T. 741-4520

RESTAURACIJA
"Pri škodniku"
KROGLIŠČE IN KEGLIŠČE
Jožef Škodnik
Añasco 2652 U. T. 59-8995

STAVBINSKA KOVAČA
G. ŠTAVAR & K. KALUŽA
Laprida 2424 - Florida F.C.C.A.

AVTOPREVOZNO PODJETJE
Anton Blažina
Triunvirato 2789 U. T. 54-0257

RESTAVRACIJA
IVANČIČ RUDOLF
AÑASCO 2622

Jekše Ektor
MIZARSKA DELAVNICA
Dr. Luis Belaustegui 4466
U. T. 67-3621

L. ROJIC
TRGOVINA JESTVIN
TRES ARROYOS 1600
U. T. 59-2153

TRGOVINA JESTVIN
in raznih pijač
Franc Spačal
Perú 498 Villa Martelli
U. T. 741-0034

KROJAČNICA
Stanislav Maurič
Velika izbira modernih oblek
Trelles 2642 U. T. 59-1232

Ferdinand Cotič
Trgovina z železnino
Lope de Vega 2989
U. T. 50-1838

KROJAČNICA
★
FRANC MELINC
★
Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356

PRVO SLOVANSKO POGREBNO
PODJETJE
Peter Sanchuk
Av. San Martín 5468 U. T. 50-8539

TRGOVINA JESTVIN
Oton Turel
ANDRES LAMAS 1265
U. T. 59-1892

Vsem cenjenim rojakom SE PRIPOROČA, DOBRO POZNANA
Krojačnica v Villa Devoto
LEOPOLD UŠAJ

Avda. Fco. BEIRO 5380

U. T. 50-4542

Trgovina čevljev nudi izbiro povrstnih čevljev vseh vrst po res ugodnih cenah.

ŠOLSKE POTREBSČINE

ALBERT BELTRAM

DONATO ALVAREZ 2288

LA PATERNAL